

PSA 1 měsíc po radikální prostatektomii jako prognostický ukazatel biochemické recidivy karcinomu prostaty

Příman Ondřej¹, Veselý Štěpán¹, Novák Vojtěch¹, Zdobinská Tereza¹, Babjuk Marko¹

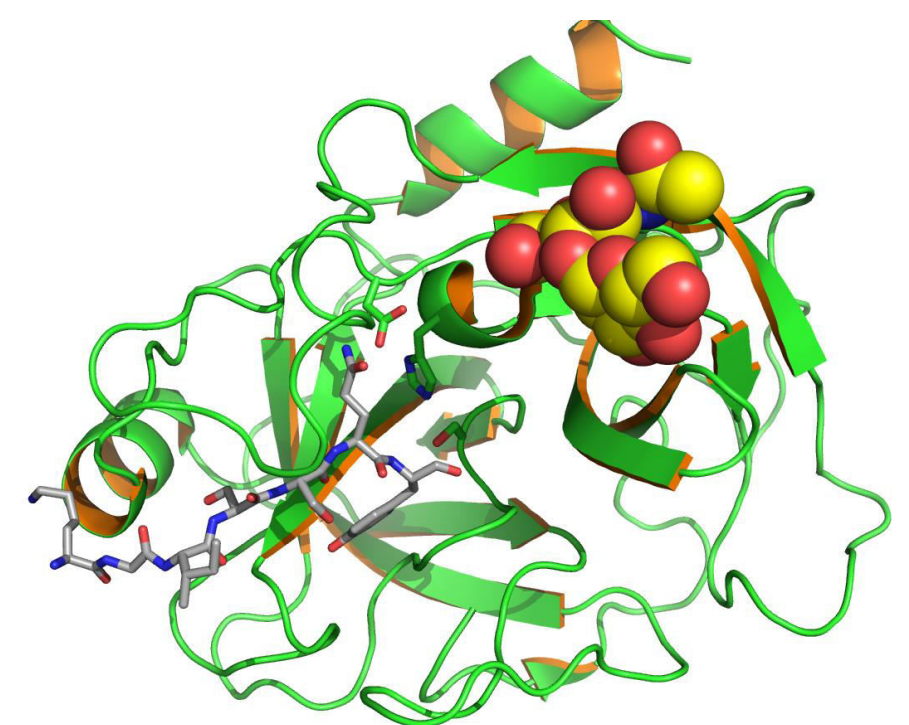
¹Urologická klinika 2. LF UK a FN Motol, Praha

| Úvod

Sledování hodnoty PSA po radikální prostatektomii je běžnou praxí každého urologa. PSA již řadu let prokazuje svoji jedinečnost ve sledování remise, resp. relapsu karcinomu prostaty. Podle doporučení Evropské urologické asociace by hodnota PSA měla po radikální prostatektomii klesnout na nedetekovatelnou hladinu již 2 měsíce po operaci. Další sledování PSA se doporučuje každých 6 měsíců po dobu prvních 3 let. Co ovšem v doporučeních chybí je jednotný postup při náběru první pooperační hodnoty PSA a definice hladiny PSA, která může upozornit na rizikovost pacienta a potažmo může být i argumentem k zahájení adjuvantní léčby. Cílem tohoto sdělení je analýza pooperačních hodnot PSA získaných časně po radikální prostatektomii u dlouhodobě sledované skupiny pacientů.

| Metody

Pro účely této práce, jsme sledovali celkem 1401 pacientů, kteří podstoupili radikální prostatektomii pro karcinom prostaty mezi lety 2001 a až 2020. U všech pacientů jsme první odběr PSA provedli měsíc po operaci, dále ve 2. a 3. měsíci a další sledování PSA bylo v pravidelných intervalech dle aktuálních doporučených postupů. Biochemická recidiva (BCR) byla definována jako opakovaně zjištěné PSA o hodnotě minimálně 0.2 ng/ml. Analýza predikčních vlastností onkomarkeru v různém odstupu od operace byla stanovena pomocí výpočtu plochy pod ROC křivkou (AUC).

| Výsledky

Během střední doby sledování 49 měsíců (12-108 měsíců) se BCR vyskytla u 33% pacientů. PSA nabíraný v 1. měsíci po operaci dosáhl přesnosti predikce rozvoje BCR vyjádřené jako AUC = 0,77. PSA nabrané ve 2. a 3. měsíci pak přesnost AUC = 0,82 a AUC = 0,84. **Pokud jsme sledovali pouze pacienty, kterým hodnota PSA při prvním odběru klesla pod 0,1ng/ml, pak jsme rozvoj BCR pozorovali u 23,5%.** Při snížení tohoto kritéria na PSA < 0,05 ng/ml a na PSA < 0,01 ng/ml došlo k dalšímu poklesu četnosti BCR na 18,5% a 10,7%.

	1. měsíc	2. měsíc	3. měsíc
AUC	0,77	0,82	0,84

| Závěr

Z těchto výsledků je patrné, že hladina PSA měsíc po radikální prostatektomii představuje hodnotný prognostický faktor pro stanovení rizika rozvoje BCR. Tento jednoduše dostupný parametr nám společně s dalšími charakteristikami nádoru může pomoci v rozhodování o nutnosti další léčby.